EVERARDI JOANNIS
THOMASSEN A THUESSINK,

A. L. M. MED. ET PHIL. DOCTORIS. ORDIN.
UNIONIS EQUIT. MEDIC. PRACT. ET
FORENSIS PROFESS. ORDIN. NO-
SOC. CLINIC. PRAEFECTI

ORATIO

DE

ANCIPITI MEDICORUM FAMA, HUJUSQUE REI RATIONIBUS INIQUIS, AC DE MEDELIS IN HANC REM ADHIBENDIS.

DICTA PUBLICE

DIE XI. OCTOBRIS CIƆIƆCCCX.

CUM

FASCES ACADEMICOS ALTERUM DEPONERET.

GRONINGAE,
Apud JOANNEM HENRICUM BOLT;
Auctionarium & Bibliopolam, CIƆIƆCCCX.

VIRO ILLUSTRI
PRAEFECTURAM HUJUS
REGIONIS GERENTI.

NEC NON

ACADEMIAE GRONINGA-
NAE CURATORIBUS,
VIRIS GRAVISSIMIS.

HANC ORATIONEM.

D. D. D.

AUCTOR.

EVERARDI JOANNIS THOMASSEN A THUESSINK,

ORATIO

DE

ANCIPITI MEDICORUM FAMA, HUJUSQUE REI RATIONIBUS INIQUIS, AC DE MEDELIS IN HANC REM ADHIBENDIS.

****

VIR MUNERIS DIGNITATE EXCELLENS HUJUS REGIONIS PRAEFECTE!

ACADEMIAE GRONINGANAE CURATORES VIRI GRAVISSIMI!

QUARUMVIS ARTIUM ET DOCTRINARUM PROFESSORES CLARISSIMI, COLLEGAE CONJUNCTISSIMI!

QUI REM SIVE PUBLICAM, SIVE SACRAM MODERAMINI, VIRI ORNATISSIMI, PLURIMUM VENERANDI!

QUARUMLIBET ARTIUM DOCTORES, CONSULTISSIMI, EXPERTISSIMI, ACUTISSIMI!

QUOTQUOT PRAETEREA ADESTIS, CUJUSVIS CONDITIONIS CIVES, HOSPITES, AUDITORES EXOPTATISSIMI!

VOS DENIQUE LECTISSIMI JUVENES, SPES PATRIAE, NOSTRA VOLUPTAS!

Uti

Uti justa quaedam est cujusque hominis existimatio de se, ac de bonis, quae possideat, quae intra debitos cancellos comprehensa, ac veluti fixis limitibus circumscripta, ab ipsa natura commendatur, tamquam quae optime alat ac foveat studium humanitatis, et quasque actiones a generoso pectore oriundas; ita haec ipsa Philautia male intellecta, turpe velans vitium honesto nomine, quae solum intenta in sui studium, aliena omnia negligat, seque consideret veluti centrum, a quo omnia proficiscantur, ad quod omnia redeant, omnia accommodet ad unam peculiarem sentiendi agendique rationem, quaeque tandem omnia suo judicio subserviens, aliorum hominum voluntatem reclinet ad normam a cupidine praescriptam: Quantum mali in humanam societatem haec inferat, quantam significationem habeat mentis abjectae et depravatae, quis vestrum, A. A. non ultro intelligit. — Et tamen proh dolor! quis ignorat, quam late serpsit haec Philautia ab aurea mediocritate deflectens in vita communi hac aetate; cujus rei tum alia sunt indicia, tum inprimis iste contemtus, quo illi, qui diversa in societate munia obeunt, in se invicem feruntur, quo efficitur, ut mutuae existimationi non

fa-

ſatis parcant homines, ſibique invicem non praestent ea officia humanitatis, quibus labores et muneris incommoda ſubleventur, et tolerabiliora reddantur mutuis praestandis officiis: contra vero arrogantia abrepti alii aliorum actiones quasvis dijudicent, et circa eas pronuncient, ſibique denegent ea officia, ad quae præſtanda, et naturae communio ſuadet, et ſanctae Religionis praecepta adhortantur et incitant.

Atque haec cum ita generatim ſe habeant, quid porro mirabimur, quod illa quoque ſocietas hominum, qui ſe dicarunt multarum aerumnarum fontibus praecludendis, qui ſanitatis tum publicae, tum privatorum quoque hominum tuendae, firmandae, restituendae, curam in ſe ſusceperunt, ab hominibus prava Philautia abreptis labem quandam contraxerit, neque a contagione hujus pestis immunes ſe praestare potuerit?

Perſpicitis jam A. A. quo dirigatur mea oratio. Cum enim ex more recepto ſusceptum munus Academicum, aliqua qualicunque demum oratione ſim depoſiturus, cumque ſermo ex adijtis nostrae artis penitus acceptus esſe non posſit, tandem cum primum hoc munus deponens egerim *de eo, quod Medicus in arte facienda inprimis agat*, deque iis dixerim, quae Medicum vere utilem, atque humanae ſocietati acceptum reddant, neque ab hoc loco, neque a mea

persona alienum duxi oratione simplici ac popularii nostri ordinis caussam agere, dicam igitur.

De Ancipiti Medicorum fama, cujus rei rationes iniquas enarrabo, ita tamen ut probe perspecto mali fonte, medela quoque fiat parata.

Vos autem A. A. O. brevi ac concinnae orationi attentas aures et benevolas mentes adferatis, etiam atque etiam rogo.

Atque hic mihi statim illud venit in mentem, quid caussae sit, quod hominum vulgus, dum raro queruntur de operariis, atque iis, qui mechanicas artes tractant, puta sartores, textores, sutores, aliosque, circa solos medicos tam iniquam foveant opinionem, ut hos dignos putent, qui culpentur, in quos severe animadvertatur. Medicos dico: neque enim hic loquor de iis, qui arti nostrae dedecori sunt, Pseudomedicis vel Medicastris, qui, recte illud animadvertente PLINIO (a), *aliorum periculo discant, experimenta per mortes agant, et animas negotientur.* Nolo illos, quorum culpa vel negligentia effectum est ut in *Medicos in universum seu horum artem tot inepta ac injuriosa dicteria atque scommata a diversis fuerint prolata, ut audito vix Medici nomine, avari, malevoli, nequitiosi, mendacis, fraudulenti, et gloriabundi* ho-

(a) *Hist. Nat.* 25.

hominis nomen, plerique mortalium audire sibi persuadeant, et usque adeo quorundam Medicorum malitia in omnes, qui artem hanc profitentur, ex communi opinione translata sit, ac a pravis nonnullis artificibus in universam artem vitium transfusum, ut probus quisque et peritus Medicus ex Medicorum ordine deleri cupiat, et nonnulli etiam hos, tanquam rem perniciosam, republica exturbare maluerint, jusserintque. (b)

Satyras taceo et *sarcasmos*, quos MOLIERIUS aliique acriter in Medicos protulerunt, quos risui, contemtuique publico exposuerunt. Haec enim acerba, atque inhoneste dicta, non Medicam artem, non doctos, atque rite instructos Medicos, sed Medicastros et agijrtas, proprie respiciunt.

Quod si igitur attendamus ad rationem, qua Medici docti et habiles a multis tractantur, si acerba judicia reputamus, quae ab hominibus circa salutiferam feruntur artem, atque inde ad ipsos artis peritos transferuntur, cuique aequo rerum arbitro luce meridiana clarius patebit, multa injusta, atque inhonesta hic committi; quin et attendenti patebit, haec a vero tam longo intervallo remota esse, ut magis ab hominibus negligantur, ac recusentur ea officia, quae Medicus summo jure exigat ab aegro, cujus saluti prospiciat.

(b) BOHNIUS *de Officiis Medici, proemio.*

Sed video A. A. apertum campum, in quo si exspatiari vellem, dies me deficeret. Satis sit hic animadvertisse, artem ipsam sui praestantiam vindicare ab istis injustis reprehensoribus, nec tamen remoto horum damno et summa miseria.

Sed age, ex uberrima rerum copia seligamus quaedam ac veluti delibemus, ex quibus illud appareat omnibus, me Medicorum caussam agentem, nec vanas proponere querelas, neque esse molestum aut morosum cavillatorem.

Et primo quidem constat, nullo tempore artem nostram caruisse reprehensoribus, qui et in illam, et in illos, qui hanc exercerent hanc gravem injuriam committere non sunt veriti, ut alicujus morbi sedula medicaminum administratione ac prudenti regiminis directione fracti, felicem successum, non Medicorum prudentiae vel peritiae, sed aut fortunae, aut viribus naturae tribuerent; contra eo impudentiae processere, ut cujusque eventus sinistri culpam in Medicum rejicerent; sed hanc maculam Medicinae adspersam, in qua recocta crambe a MOLLIERIO et aliis saepius offendimur, jam a summo Medicinae statore HIPPOCRATE Coo animadversam, ac paucis sed solide, pro more refutatam legimus. *Nudam fortunae speciem eos respicere ac sequi noluisse ex hoc apparet, quod se ipsos arti concrediderint, quare a gra-*

gratia fortuuae reddenda liberi ſunt; ab eo vero, quae arti debetur minime ſe vindicare posſunt, quo omnes ei ſanitatem acceptam ferunt. In hoc enim, quod ei ſe commiserunt, ac concrediderunt, palam est ipſos ſpeciem ejus esſe contemplatos, vim vero ejus patrato opere cognoverunt. (c)

Deinde aliud commemorant ſophisma, cujus quoque meminit CICERO *de fato* (d) quodque apud hominum vulgus neque hoc tempore destitutum auctoritate cognovimus: *Si fatum tibi est ex hoc morbo convalescere, ſive tu Medicum adhibueris, ſive non, convalesces. — Si fatuno tibi est ex hoc morbo non convalescere, ſive tu Medicum adhibueris, ſive non, non convalesces.* Quam ignavam argumentandi rationem, quidam confirmare conſueverunt rationibus, quas dicunt a Theologia deſumtis, non videntes, quam mirifice vera et falſa confunduut ac permiscent. Fatemur certe esſe morbos quosdam tam graves, ut Medicorum eludentes operam et omni arte humana majores, certisſime lethalem, atque funestum ſortiantur exitum: Alios esſe morbos, qui ſolis naturae viribus vincantur, et absque ullo Medicorum auxilio ad felicem perducantur finem; Verum relinquuntur

(c) *De arte* ed. LIND. pag. 3.

(d) *Oper. vol. V.* p. 729. *ed.* ERNEST.

et alii, atque horum numerus reliquos facile ſuperat, qui ita ſunt comparati, ut ſaltem pari fortuna vel in perniciem; vel in ſalutem tendere posſint, et quorum eventus a ſedula remediorum ac boni regiminis adminiſtratione prorſus dependeat, ſed, relicta presſa argumentatione, hoc utamur: Quodnam responſum putetis, A. A. reportaturos esſe eos, qui tam acute philoſophantur, a gubernatore navis, cum ingruente gravi tempestate ejusmodi cavillationem ſuſciperent; vel fatum est navem tuam perituram, vel non! Si prius nautae oleum et operam perdidere; ſin posterius, nec vela contrahant, nec antlias adhibeant est necesſe; ſed ventorum tempestate et maris fluctibus committant ratem animo quieto et tranquillo? — Percepistis horum hominum in ratiocinando acumen: et pro vestri ingenii ſagacitate judicastis A. A. et quisquam vestrum dubius haerebit, num furente alicujus morbi tempestate, vestra ſalus committatur naturae fato remota medici, veluti gubernatoris, cura nec ne?

Sed abunde apparuit: morbum relinqui non debere naturae ductui; ſed Medici periti et ab uſu parati auxilium advocandum esſe, cui competat judicium: num et quatenus activa quaedam morborum tractatio conveniat nec ne. Atque hic loci, cum ſponte incidi in commemorationem activae morborum tractationis, intelligo quaedam a me adferenda esſe ducta ab artis praecep-

tis

tis, per se plana, nec captu quoque ardua. Scilicet in morborum curatione aliquando ea incidunt, quae efficiunt, ut Medicus quid remittat ab industria et efficacia laboris: haec observatio, uti verissima est, ita quoque est gravissima, nec tamen quicquam continet, quod vertatur in dedecus et contemtum artis.

Nimirum ille apparens defectus efficaciae in laborando, qui in Medico nonnumquam cernitur, minime officit dignitati ac praestantiae nostrae artis, neque eam reddit supervacaneam. Corpus enim humanum, vel, si mavultis, integer homo artis nostrae objectum longe alia ratione est considerandus, quam qua consideratur bruta machina, solis Phijsicis legibus subjecta: non igitur existimatis A. A. eadem prorsus ratione, qua. v. c. horologium reparatur ab artifice, reparari reficique posse corpus humanum medicaminum usu; qui error quidem communis est, at crassus: Quippe hominis natura in hominibus individuis mille modis diversa deprehenditur; haec enim ex privo principio actuosa, ab externis rebus quibuscunque diverso modo adfecta, vi atque efficacia illius privi principii diversimode reagit in easdem res, a quibus adficitur, et juxta fixas ratasque, sed in singulis varia ratione inflexas, operatur leges. Has itaque agendi normas ac directiones tum in sanitate, tum in morbis Medicus investiget, accurate observet, ac dein vi-

deat, qua ratione natura his operationibus utatur; utrum hae incitandae, an vero, ſi nimiam efficaciam prodant, reprimendae et castigandae ſint, an vero quaedam impedimenta ſint removenda: atque in hoc naturae ministerio ſummum honorem, et maximam medici peritiam artis esſe poſitam, merito pronunciavit ſummus noster BOERHAVIUS.

Ne igitur quis exiſtimet a quovis homine rudi, atque artis nostrae ignaro Medici cognitionem atque artis peritiam aeſtimari ac dijudicari posſe, vel alicujus momenti esſe commune hominum judicium circa bonam malamve methodum curandi: Cogitate mecum A. A. quaenam Medico qualem nobis jam animo informamus, ſcitu cognituque ſiut inprimis necesſaria: — Medicus non modo cognitam perſpectamque ſibi habere debet complicatam corporis humani fabricam, vi vitali propria agentem, et mente rationali conjunctam; ſed et rationem habere immenſae cujusdam varietatis relationum atque influxuum rerum, quae hominem ambiunt, cum eo commercium habent, quaeque in ipſius vel ſalutem vel perniciem operantur. Medico necesſe est immenſam a ſtatu normali (vel omnium virium aequilibrio) aberrationem multiplicem, ac morborum ſupellectilem cognoscere, illarumque et indolem et originem perſpicere, porro remediorum, quae huic ſtatui tollendo inſerviant natu-

turam perfcrutari, atque illorum agendi rationem pernoscere: Tandem Medicus his omnibus adjutus non verfatur in curatione morborum, uti mente et animo informantur, vel ut fchola loquitur, detraeta cognitione non utitur, fed ejus opera requiritur in eurandis morbis hominum fingularium. Atque in individuorum morbis tractandis eurandisque mirabilis quaedam obtinet diverfitas, eum nec eadem diaeta, neque idem remedium fingulis, ad externam etiam fpeciem fimilibus conveniat morbis; Sed multum relinquatur Mediei judicio et fagaeitati pro diverfa aegrotantium ratione, in quibus rebus infinita est varietas: Quae omnia efficiunt, ut, me quoque taeente, quisque vestrum fponte intelligat, lubricum et fallax esfe de morbo, de aegrotantis ftatu, de eodem curando ac de adhibita in morbo eurandi ratione et medicamentis hominum imperitorum judicium.

Sed nec loeus, nec tempus ferunt haec uberius perfequi: dicta autem fuffieiunt, ut fummo jure ita concludamus: neminem fecundum rei veritatem Medicorum circa aegrotos dijudicare posfe agendi rationem, nifi, qui artem didicerit, quique accurate ipfum illum morbum, de quo fermo est, ejusque deeurfum attenta mente fuerit perfecutus.

Jam quaero a vobis A. A. nonne justa est quaedam Medicorum querela? Nonne arrogantiae et proter-

terviae quidam recte accufantur? Nonne injuriam et fummam injustitiam committunt ii, qui cum artem nostram ne a limine falutarint, et Medicos et illorum fanandi rationes quotidie, dijudicent castigent, corrigant? Quemdam in hydropem incidisfe ferunt: audiamus veluti gravisfimam rationem! quia refolventia et fanguinem depurantia non data fuerunt Medicamenta. — Phthifis pulmonalis venae fectioni vel inftitutae, vel quoque neglectae tribuitur. — In febre intermittente Cortex Peruvianus vel nimis cito, vel justo tardius vel plane non fuit propinatus. — Ecce Matrona gravis, quae in pleuritide emeticum; Nutrix, quae purgans bono fuccesfu adhibitum numquam viderit. — Alius tandem, quae expedita atque necesfaria non putat remedia obftetrix, adhibere neglexit. — Videtis, quibus rationibus, oppofitis quoque, et inter fe mirifice discrepantibus, Medici culpantur. — Scilicet ex uno aliove prae caeteris eminente fymptomate, cujus rationem et nexum cum morbo homines ignorant prorfus et in quo tollendo hoc illudve remedium bene cesfisfe fibi habent perfuafum, omnem fuam de Medicis rebus hauriunt cognitionem. Atque ex hoc lubrico fapientiae fonte perverfam fibi fingentes morbi imaginem, de morbo ipfiusque recta curatione magna cum fiducia atque arrogantia loquuntur, ac Medici docti probique famam tollunt ac pervertunt.

Ali-

Alium fontem injuriae erga Medicos aperiamus.

Scilicet si ad rationes attendamus, quibus moti homines Medicos vel eligant, vel quos elegere missos faciant, satis manifesta se obserunt indicia, non adeo illorum eruditionem et artis peritiam in censum venire, sed rationes externas et minoris momenti. — Hic Medicum quemdam eligit, quia plures, maxime ex sua gente eundem elegêre. — Alter Medicum quaerit, qui aetate gravis experientia certissime didicerit. — Ab hoc advocatur Medicus, qui de curandis morbis quibusdam, vel infantum, vel foeminarum egregie meruisse dicitur, vel curandae hydropis, vel phthisis famâ celebratur. — Hic, qui novis subito movetur BRUNONIANAE scholae alumno mirifice favet: ille praedilectione prosequitur Medicum, qui asperius omnia nova reprehendere dicitur. — Sunt, quibus mores externi, et vulgi rumores sufficiunt, quo minus Medicum expertem arcessant. — Quam vana et absona sunt haec omnia! Quam facile in omnium oculos haec, ut talia, incurrunt.

Famae celebritas, qua gaudet Medicus, nonne haec a rebus quam maxime fortuitis est suspensa?

Experientia in arte, et in curandis morbis et morborum generibus: haec profecto numquam sola aetate et rerum usu acquiritur; sed accurata cognitione, attenta naturae humanae observatione, et acri judicio comparanda est.

Me-

Medicorum discrepantes quaedam opiniones imperitorum rumoribus nec firmantur, nec convelluntur. Quid mores externi ad mentem, et ad mentis bona, cognitionis, peritiae, sagacitatis!

Tandem nulli sunt Medici, qui peculiaribus morbis praecipue curandis valeant, quia omnes aberrationes a statu sano arctissimo vinculo nexae et copulatae sunt: unde, qui unum morbum, vel morbi genus rite enodat, explicet, vincat, eadem facilitate caetera morborum genera sit explicaturus. Quare hunc locum ita concludamus, ut pronunciemus, levissimas ob caussas homines avocari ab hac fiducia experto Medico habenda, quod firmissimum est praesidium caussae, quam omnibus viribus tuemur, *ancipitem esse Medicorum famam, et ejus rei rationes esse iniquas.*

Sed perpendamus alium et gravissimum fontem ancipitis Medicorum famae: nulla enim et arti nostrae, et artis nostrae cultoribus magis infesta caussa est, quam judicium factum ex eventu: quod hanc habet significationem, casus sinistros Medici ignorantiae vel malae curationi esse tribuendos.

Quodsi hanc calumniam propius intueamur, et veras caussas aperiamus, quo minus morborum curationes semper succedant, statim apparebit, quam plurimas rationes remotiores esse a persona Medici, quam

ut

ut haec calumnia eum frangere posſit. — Ut faciles ſimus, culpa non ſemper Medico est tribuenda, nam tum in ipſius morbi natura, vel gravitate, vel in aegrotantis conditione, vel denique in ipſorum ignorantia aut ſocordia, aut negligentia, nonnunquam in pejoribus quoque causſis ſitae ſunt rationes et numero plures, et momento graves, quo minus medendi ratio procedat; quas causſas age breviter perlustremus; ne haec in favorem causſae cumulasſe cuiquam videamur.

Et primum mihi praesto est illa gravisſima obſervatio, quam jam commemorasſe me memini, esſe multos morbos, quorum haec est indoles, ut artem nostram lacesſant, et ejici ſe radicitus minime patiantur, ad quos v. c. retulerim quaevis vitia cordis et vaſorum organica, Phthiſin confirmatam, ſimilesque, quos Medicus intelligens non adgrediatur medicamentis valentibus: Sed in quibus vita aegri tolerabilis reddatur, quantum ejus fieri potest moderando et tollendo ſymptomata.

Deinde ſunt alii morbi, in quibus cernitur tam magna efficacia in naturae actione, ut haec nullis frenis cohiberi ac compesci ſe patiatur — alii contra, in quibus vis naturae prorſus deleta, ac penitus exſtincta reperitur, ut adeo, ad agendum, haec ſuscitari ſtimulis, nequeat.

Pori

Porro quamplurimorum morborum natura tam abdita est et abscondita in his, tanta inest symptomatum multitudo, illorumque confusio, ut fili vere Ariadnei ne consultissimus inveniat finem.

Profecto circa naturam et caussas saepius versatur in tanta caligine Medicus, ut quorsum se vertat, in quamnam partem indicationem dirigat, lateat quoque intelligentissimum quemque nostrae artis.

Tandem his difficultatibus Medico obmotis e natura rei accedunt aliae externae.

Penes ipsos aegros saepius res haeret, quo minus morbus ex genere quoque sanandorum intelligi sanarique queat.

Horum quidam mirifice sunt stupidi et morosi, ut adeo recte in hos invehat BOHNIUS noster, *haec interdum tam crassa et rustica offenditur, ut per eam hic Medici interrogata nec attendat, nec responso dignetur: quemadmodum alios adeo stupidos deprehendere licet, qui sibi persuadeant, Medicum vel solo sui, vel urinae obtutu cognoscere posse, quae et ex qua caussa patiantur.* (e)

Alii ii praesertim, qui turpi morbo sunt adfecti aut qui nativum pudoris et verecundiae sensum judicio regere non didicerunt, qui error communis videtur

(e) l. c. *Pag.* 131.

tur foeminis, morborum et causſas et ſymptomata, et accidentia lepide celant: in quos vere CELSUS *Plerique propria culpa pereunt praeſertim mulieres, dum pudore perfusae ſecretiores corporis affectiones revelare non audent; cum tamen necesſe foret, ut liberius de his conquererentur.* (f)

Haud raro arti nostrae, non argumentis, ſed rebus et factis, occurritur ab iis, qui ſcientes volentes de morbis eorumque causſis narratiunculas effingunt, et Medicum de via deflectere jubent: quod ſaepius accidit in morbis nervoſis, ab animi vehementiori quodam affectu, amore, ira, et ſimilibus causſis, oriundis. — Alii Medici judicium perturbant ſymptomata mentiendo, quod factum haud infrequens occurrit in Praxi Forenſi; cum maleficorum astutia omnia arripit, quae ad poenam vel declinandam, vel mitigandam conducere videantur. — Quid porro enarrem alias causſas quamplurimas arti nostrae infestas: — Quid commemorem quotidianas obſervationes obvias in curatione pauperum pigritia ac deſidia laborantium: — Quid Melancholicorum et hystericis malis ſubjectorum perverſas imagines, et exaggeratos ſermones: Quid naturae perverſitatem in genere contrario apud eos, qui apathiam praetendunt, ne videantur

 aliis

(f) *de Medicina.*

aliis molesti ac queruli: — Quid plura cumulem? Perpendite enim A. A. et faepius vobiscum reputate, nullum esse genus vanitatis, ftultitiae, atque perverfitatis, quae in humanam naturam cadere potest, quod non negotium facefcat Medico. — Ecce mihi ille homo quam anxie quærit Medicum, cujus curam efflagitat, fed cujus praefcriptis et diaeteticis et Pharmaceuticis non obtemperat: — En alium ruri degentem: hic omnes Medicos ambit, quos confulendi datur opportunitas; ab his et illis quoque petit praefcripti cujusdam formulam: hodie fumit emeticum, cras catarticum, vel opiatum: alio die aliud remedium, prouti, in hoc perturbato morbi ftatu, Medicorum quisque conjecturâ aegroti conditionem asfequi potuit. — Quid mirum, quod in hac inconftantia mentis curae fubito pertaefae, in hac Medicamentorum farragine, vis morbi crescat conftanter, et artem fuperet? — Sunt tandem, qui fuprema negligentia Medicamenta ingrata plane negligunt: — Sunt qui praepostêra conjunctione et remedia apta adhibent, et gulae aliisque cupiditatibus fe tradunt: Sunt quidam pejores, qui five praejudicatis opinionibus ipfi ducti, five aliorum monitis allecti, infciis Medicis, contraria adhibent, vel medicamentis diffidunt: Sunt parentes, qui amaros haustus et potus non propinant, ne liberis molestum quemdam fenfum cieant: —

Non-

Nonne in nostro Nosocomio sub lectulis vel saccis recondita aliquando vidimus Medicamenta!

Et alia caussa accedit tandem his, (nam video subsistendum esse,) atque haec certe gravior est, quam plerisque videatur. Non semper conceditur ipsis aegris aperire, quae sentiunt: Adsunt alii, adjutores, adjutrices, nutrices, quorum relationes saepius curam admodum molestam ac difficilem reddunt, atque id efficiunt, ut Medicus in errorem inducatur.

Atque haec, quae congessimus satis probant, quam injuste Medico tribuatur culpa curae non feliciter succedentis. Idque egregie jam artis nostrae parens perspexit, cujus haec sunt verba, „ *observare autem oportet* „ *aegrotorum quoque peccata, per quae multi saepe* „ *mentiti sunt, in assumendis his, quae ingerenda exhibentur, postquam exosas potiones non accipientes,* „ *aut pharmacis datis, aut alia curatione adhibita* „ *peremti sunt. Et factum quidem hoc non ad ipsorum confessionem vertitur, verum Medico culpa imputatur.*" (g)

Jam transeamus ad aliud calumniae genus. Haec artem missam facit, quo efficacius petat artis peritos, ac laedat, ac praesto quoque est iis, qui hoc calumni-

(g) *Libro de decente ornatu pag.* 58.

niae genere utuntur, fupellex dicteriorum, quibus probent, quo animo funt adfecti erga Medicos, pesfimum certe hominum genus ἀπαθείᾳ tactos, morofos, taciturnos feroces, arrogantes, avaros, ut adeo nulla fit perturbatio, quae non invadat hos, ac penitus infideat.

Sed fponte intelligits A. A. ab hoc loco et a mea perfona alienum esfe, ftultitiae certamen inire cum istis, qui tam inepte garriunt. Sufficiat paucis vobis explicuisfe, quid fentiendum fit de hac gravi criminatione, ne forte meliores quoque homines incaute his et fimilibus laqueis irretiantur.

Atque illud non magnopere miramur, quod isti calumniatores per ἀπαθείαν nobis objectam Medicos ad Stoicorum familiam invita rei natura traducant, quo impudentius eos injuria lacescant. Stoici enim multos veluti morbos in animo inesfe tenuernnt, diligenter explicuerunt, illaque placita verbis, ex arte Medica defumptis, et a corpore ad animum traductis collustrarunt; a quibus neminem liberum pronunciarunt, nifi qui minime esfet remotus a veri ac perfecti fapientis pulcherrima imagine. Quam ob caus fam nobis, qui a fapientia illa remotiores fumus, fatendum est, peritiam alicujus artis vel disciplinae, quemquam non immunem praestare ab imbecillitate humana, et communi naturae labe. — Nec tamen intelligimus, quid praefi-

dii

dii in his insit tuendae atrocissimae istius calumniae, quae universam hominum Medicorum societatem omnigenis ac turpissimis vitiis inquinatam iisque subjectam pronunciet.

Sed videamus qualisnam haec res sit. Apathiae criminationem, non plane refugimus, quo nomine nihil aliud nobis volumus, nisi ut, qui artem nostram rite exerceat, mentem avocet ab iis perturbationibus, quae uberrimi sunt fontes praejudicatarum quarundam opinionum, artisque placita in usum convertat ratione et certo judicio, quod nemo sanae mentes nostri ordinis hominibus vitio vertent.

Sed isti minime quoque vident, qua ratione dijudicanda ea sunt, quae sunt in habitu et consuetudine posita. Habituum et consuetudinis permagna est vis. Qui mechanicas artes tractant in gestu, in incessu, vel in ore ac vultu, in sermone produnt aliquid ductum ab arte, quam exercent. Neque aliter res est comparata cum iis, qui peculiariter disciplinas et doctrinas pertractant, in quibus haud infrequens cernitur peculiaris quidam idearum nexus, illarumque consecutio, quae vix eos fugiat, qui ad haec attendere didicerunt. Haec aliquando ejusmodi sunt, ut risum moveant aliis, sed ad contemtum et ignominiam hominibus obmovendam vix vertuntur. Quid igitur caussae calumniandi solos Medicos, propter ea, quae ex

illorum vitae genere ac muneris indole ſponte fluunt, nec facile evitari posſunt, quo minus in conſuetudinem abeant, nec forte evitari debent. Quod ut luculenter appareat age conſiderate mihi Medicum, qui munere ſibi impoſito recte fungitur, et hominis ſenſa, cogitata, et univerſam vitae rationem mecum perlustrate.

Homo Medicus, artis, quam profitetur ſummae praestantiae atque utilitatis cognitione tactus atque imbutus, hanc certe maximi facit: idem vero amore ſummo ac deſiderio erga alios naturae communione ſibi junctos et devinctos homines fertur, tanquam eos, quibus utilis esſe potest artis ſcientia — quibus utilis esſe cupit naturae veluti inſtinctu — quibus utlis esſe debet ſecundum praeſcripta rationis, qua remota affectus ſibi relictus temere vagatur. Atque ex his veluti certis et fixis principiis ſpectandus est itineris curſus ac directio, quam ſequitur Medicus, a quo nullo tempore deflectat, quam inflectat ſemper pro diverſa ratione temporis, loci et conditionis eorum, qui ejus auxilium appetunt.

Medicus, inſigniter benevolus, in vitae ratione inſtituenda hunc ſummum ſibi proponit finem, ut aliorum vitam et ſanitatem vel integram conſervet, vel amisſam restituat, atque hujus finis obtinendi causſâ permulta vitae commoda ſibi denegat, corpus a quiete

ete avocat, ſanitatem negligit, quin et vitam ſaepius in diſcrimen adducit, aëris ac frigoris injuriis ſeſe objiciendo, corpus ſomni deliciis ſubtrahendo, ſeque ad omnia patienda et toleranda confirmando. — Adſpicite quaeſo adſtantem aegrotorum lectulis ac verſantem inter medios morbos contagioſos, perferentem aegrotorum effluvia pestifera, ac veluti cum morte pactum ineuntem, quod quam doli ſit plenum juniores Medici, eheu! quam ſaepiſſime! ſunt experti: et quaenam non patitur Medici animus, alienis malis onustus, ſollicitudine presſus et excruciatus, praeſentium aegritudine adflictus, futurorum metu perculſus. Quis quaeſo aequus arbiter eorum, quae in humana natura fiunt ac peraguntur, tanta est crudelitate, ut a Medico exſpectet aliam quandam hilaritatem. niſi eam, qua tacite et ſibi perfruatur e mente recte ſibi conſcia, et officii conſtanter peracti memore oriunda: Quis jocos et riſus expromat ex ore ejus et vultu, et ſepoſitam ab eo cupiat memoriam malorum, quibuscum et mens et corpus perpetuo ſunt circumdata ac veluti obſesſa?

Quam vere et ad rem accommodate loquitur ſummus humanae naturae perſcrutator atque interpres SENECA Philoſophus; „ *Quodcunque ex duobus* „ *conſtat officium tantundem ab utroque exigit.*" (h)

(h) *de beneficiis Lib.* II. *Cap.* IV.

Quae si vera sint, et sunt haec verissima, quidni Medicus ab ipsis aegrotantibus et adstantibus expostulet summo jure, ut sibi condonetur, quod *gaudio* non *exsultet* atque in *apertos cachinnos erumpat*: porro, ut sibi liceat, aegris, utcunque morosis, non ita placere blandis alloquiis, ut sibi vehementer displiceat: ut, multa gravia et ardua animo perpetuo volvens, quae temporis et otii multum absumunt, declinet accursus frequentiores, propter quascunque aliorum corporis molestias, quas certissime cognoverit leviores, et sibi non deneget tantum quietis quantum exacte necesse est, ut vires exhaustae corporis et animi paulisper reparentur ac recreëntur? Quis quaeso ei vitio vertat, ut sermoni parcat, sibique non immisceat quibuscunque narratiunculis audiendis; negligenter respondeat ad quascunque hominum imperitorum quaestiones, circa morborum naturam et aegrotorum conditionem: nec cum his veluti consilium ineat de formulis praescriptorum: — ut sibi vehementer caveat, ne, multa narrando circa aliorum morbos et aegrotorum conditionem, in caussa sit, ut quae retulerit male capiantur ab imperitis, ac perverse interpretentur; quo prudenti facto ab arte amoveat injuriam et obtrectatoribus calumniandi ansam praeripiat? — Quid, quod ne altum Medici silentium circa exitum morbi accipiat sinistram interpretationem apud hos, qui ab exper-

perto Medico ſemel didicerunt, in morborum decurſu multa extra humanam potestatem poſita esſe, ut adeo judicium de cujusque morbi exitu, ſit ſemper cautionis plenisſimum, cum ejusmodi res ſaepe incidant, quae ſunt nec penes Medicum, nec penes aegrum, atque efficiant, ut ſpe excidant vel intelligentisſimi artis.

Si ad conſtituta principia exigatur Medica agendi ratio, apud eos, qui honestiore loco dicuntur nati, atque in lautiore conditione ſunt poſiti, facili modo diluentur cavillationes aliae, quibus Medici quoque petuntur. Nimirum cum ejusmodi conditionis homines non ſint erectioris omnes indolis, uti excelſiore loco ſunt nati, aut lautiori fortuna utuntur; ſed horum alii ab honestis occupationibus avocati et deſidiae dediti, alii in pecunia paulisper inſolentes, aut a muneris dignitate, qua circumdantur, ſuperbiae et vanae gloriolae causſas appetentes, haud raro accidit, ut a Medico et plura petant, et alia quoque, quam quae hujus officii ratio postulat. Quidam repetitas viſitationes, quo nomine, ſibi volunt peculiarem obſervantiam, exigunt; his confabulationes et multi ore Medici prolati ſermones vehementer placent. Sunt qui multiplicem ſignificationem curae ſusceptae ad levisſimas eorum molestias corporis, veluti jure quodam praecipuo, a Medico extorquent. Alii tandem ſed quid multa. — Per-

ſpicitis ſatis A. O. altioris conditionis hominibus peculiaria esſe quaedam vitia, quibus niſi ſe accommodet Medicus, grave est periculum, ne cujusdam infamiae maculam contrahat, ſive ferocitatis morum, ſive levitatis, ſive arrogantiae, ſive negligentiae, ſive avaritiae, ſive alius cujusdam gravioris vitii, prouti ea ſunt, quibus potentia et opibus valentibus displicere posſit, aut placere nolit. Hunc Medicus parcius viſitat; ergo negligens est homo — hunc frequenter nimis adit: avari nomen audit. At per Deum immortalem! apud quos quaeſo arbitros harum rerum judicium est conſtitutum. An apud eos, qui non videant, quam inepte haec concluſa ſunt, et quam contorte ad dedecus atque ignominiam? Quam frigida quoque haec calumnia est, quam ſaepius quoque Medicus audit. Quia nimirum, ſibi temperat ab adfectu vehementiori, quia externis ſignis non manifestum reddit, quam gravem habeat morbum, quia ad quamque diei horam divitis aegri lecto non asſidet, declaratur homo humanitatis ſenſu alienus, comitate destitutus, alienâ miſeriâ non tactus, durus et ferreus, aliquando quoque hominem impudentem audit. At vero o bone! quam humaniter tecum agit Medicus, quam accurate te novit: quam prudenter veluti ſcientia praeſagiente infausta omina a te avertit. Quod ſi enim vel levisſima ſuspicio periculi imminentis te

in-

insideat, videt te subito mente et cogitatione vehementer conturbari, totoque corpore commoveri, ore vultuque pallescere, ex imo pectore difficulter anhelare, artubus contremiscere, ac veluti fulminis ictu alto stupore opprimi, et ab hac iniqua diligentia lethali morbo corripi. — Discas igitur Medici parcimoniam maximi facere, tanquam cui perspectum fuit, pectoris tui angustias tantam personam non capere, quae mortem nec exoptet, nec quoque reformidet.

Requirimus certe in Medico, ut impositum sibi officium fortiter et candide impleat, omnem metum deponat, molestias ferat, morosos patiatur, alios juvet blandis alloquiis, et offcia omnia praestet, quibus se aegris commendat, illarumque benevolentiam et favorem sibi conciliet, fiduciam augeat et confirmet: at tueri quoque peculiarem quamdam dignitatem et reverentiam, ob artis excellentiam sibi debitam, eundem jubemus. Sed ecce mihi interpellat iterum calumniator, ac veluti ab exemplo petit argumentum, quo commonstret Medicorum arrogantiam, illosque tanquam homines tumidos atque inflatos objurget. — Quibus equidem placide respondeo, nonne quaeque vitae conditio honestior in hominum consociatione habet qnaedam externa, quibus se commendet, sustentet, ac peculiaris quidam honos, quo si careat, omnia confun-

funduntur ac permiscentur. Quod nifi mihi concedas, profpice, ne injustus tibi ipfe videare, cum alios tibi aequales, alios vitae conditione infra te pofitos existimes, quosdam forte fuper te dignitate elatos. Haec igitur cum in vita communi apud omnes valeant, res eo redit, quo loco habendi fint Medici. — Profecto quidam elatioris conditionis homines eo impudentiae procedunt, ut nostros homines verbis et factis laedant, ac plane despiciant, ejusmodi exigendo officia, quae a folis famulis domesticis exigi debeant: omni hora praesto fint Medici, advolent advocati fubito, vigilent femper, et fic porro. Medicus hominum fanitati prospiciet, ditiorum, mediae conditionis, pauperiorum, quin et egeni ab hujis cura minime excludantur: itaque, ut alia misfa faciamus, officii ratio Medicorum postulat, ut non necesfaria minime praestet, et ad quaeque abjecta non defcendat: atque haec tam vera funt, ut qui ejusmodi inhonestis artibus et blanditiis, favorem et benevolentiam hominum conciliare fibi adgrediatur, nomen Medici non mereatur, neque omnes muneris rationes rite impleat: atque haec tironibus in arte nostra inprimis rite percepta volo.

Sed ex iis quoque, quae ad Medici officium certisfime pertinere diximus, novam aliam calumniam effici a quibusdam reperimus. — Medici nimirum est

ho-

hominum cujuscumque conditionis ſaluti proſpicere, ergo et aegrotorum et humilioris quoque conditionis hominum ſanitatem non negligere. Quid inde? — Quam durum igitur et ferreum, inquiunt, hominum genus illud Medicorum, qui arcesſiti ad palatia hominum divitiis adfluentium advolant ſtatim, ſed ad adflictorum preces et querelas vix attendunt, et opem ferre recuſant. — Atque huic gravisſimae calumniae, quam isti utique premendam cenſent, multa quidem habemus, quae opponamus; ſed presſa argumentatione rem conficiamus. Ac primum quidem quaedam perfuſa et commixta, caute ſejungere et enodare oportet. — Vis ne tibi illud, fieri non debere a Medico, ut ſit hominum honoribus et divitiis in civitate adulator? nihil est quod magnopere reprehendimus. Quin illum Medicum, qui humilioris conditionis homines negligit plane, ac deſerit, iisque opem ferre recuſat, pronunciamus honestum nomen mentientem, et arte abutentem, et ad lucrum convertentem. Sed ejusmodi hominem cordati nostrae artis periti Medicum, qualem mente informamus, non agnoscunt. — Sin vero hoc tibi vis, ut Medicus jubeatur omnes ſine descrimine aegrotos viſitare amota honestae mercedis omni ſpe, mox causſa cadis propter duplex vitium: alterum adducto ſimili aperiamus. Nec justus est judex, qui perſonarum respectu

uti-

utitur et potentioris cujusque hominis causfae femper faveat — at injustus quoque est judex, qui quosque potentiores opprimit, ne videatur iniquus erga homines potentia non valentes: eodem intellige modo uti Medicus non est, qui artis peritiam consumit erga folos homines elatioris conditionis, ita in contrarium peccat, qui omne tempus et vires, et otium confumit, quo minus aliis posfit esfe utilis: mediocritas quaedam hic est adhibenda, videndum est non modo, quid perfonarum conditio, fed quoque quid rei natura ferat.

Alterum vitium alio modo in excesfu quoque peccat. Quodfi, fine prudenti delectu, pauperes praefertim a Medico funt curandi, quia hujus artis bona posfidet: quidni tu, qui forte opibus abundas, tuas divitias omnes fine discrimine in commune conferas cum omnibus pauperibus: quare, fi hoc non hominis mifericordis, fed infanientis existimas, uti recte existimas: — Quidni et illud? confecta igitur res est. — neque Medicus omnium aegrotorum rationem habere potest: — neque praetermitti potest prudens quidam delectus, ut miferia quae a Reipublicae rectoribus plane tolli posfe non videatur, fiat tolerabilis neque illam alia et graviora damna concomitentur.

Praeclufum ivimus multos fontes famae ancipitis Me-

Medicorum: cujus rationes et varias et iniquas ostendimus: — restat ut justam querelam proponamus Medicorum erga hos omnes reprehensores — Quam multa et quam magna quidam a Medico exigunt morbo confecti, quam tenuis est enim de Medico laboribus et vigiliis et curis memoria ad sanitatem restitutorum! et ad quamnam legem parcimoniae exigunt grati animi sensa, et debitam remunerationem. — Atque hunc locum, ne videar tractasse invidiâ motus concludam SENECAE Philosophi longe aliter sentientis verbis. „ *Isto modo, inquit, ne Medico quicquam debere nisi mercedulam, dicis: adversus hos* „ *respondetur, quaedam pluris esse, quum emuntur.* „ *Emis a Medico rem inaestimabilem, vitam ac valetudinem bonam. Quid ergo, quare Medico plus* „ *quiddam debeo, nec adversus illum mercede defungor? Quia ex Medico in amicum transeunt, et* „ *nos non arte, quam vendunt, obligant, sed benigna* „ *et familiari voluntate. — Ille magis perpendit, quam* „ *Medico necesse est, pro me, non pro fama artis extimuit, non fuit contentus remedia monstrare, sed* „ *admovit. Inter solicitos adsedit, ad suspecta tempora occurrit, nullum ministerium oneri illi, nullum* „ *fastidio fuit. Gemitus meos non securus audivit,* „ *In turba multorum invocantium ego illi potissima curatio fui, tantum aliis vacavit, quantum mea vale-*

„ *tu*

„ *tudo permiſerat. Hinc ego non tamquam Medico,*
„ *ſed tanquam amico obligatus ſum*" (i)

Quae diximus ſufficiunt, ut cauſſam peroratam dicamus: exſolvimus promisſa, fontes praecipuos ancipitis Medicorum famae aperuimus, in illorum indolem penetravimus, characteres deſcripſimus: — conſtitit hos esſe impuros et turbidos et certo certius praecludendos idque ſine magna difficultate fieri posſe, ostendimus.

Medicum deſcripſimus esſe, non qui omnes morbos curet, ſed qui nulla ex iis praetermittet, quae ad ſanationem praeſtandam requiruntur, atqui quaenam et qualia haec ſint homo rudis atque artis nostrae imperitus, ne judicet: — nec rei eventu ſiniſtro iniquum imperitorum judicium de arte Medica, atque artis peritis, ulla ratione fulcitur. — Quod ſi ab artis tractatione nulla peti potuit justa calumniandi cauſſa, neque ab exemplo Medici, qui munere ſuo fungitur, uti decet ac par est, peti potest quoddam calumniae praeſidium: aut enim haec, quae iniquus reprehenſor arrépit ſunt bona et conſona praeſcriptis, quibus ars humanitatis et benevolentiae plena rite exerceatur, — aut per ſe ſunt media ſuſpenſa a tempore, loco et perſonis, — aut ſunt vaga et invidiae ple-

---

(i) *De beneficiis. lib. VI. cap.* 15.

plena, non habita ratione Medici; quibus objiciuntur, sed ratione habita calumniatoris, qui suis ipse laqueis impeditur atque irretitur. Quare eversis omnibus his rationibus, vel in ipsos calumniatores retortis quid impediat, quo minus ancipiti Medicorum famae medelam allatam dicamus coram hac corona Auditorum intelligentium et excultae humanitatis laude florentium, qui et caussam nostram vestro suffragio jam comprobastis: atque omnibus viribus estis tuituri adversus quosque reprehensores iniquos et impudentes artis nostrae.

****

Transeamus ad hujus diei solemnia.

Supremo omnium rerum Arbitro gratias ago maximas, qui necessarias vires ad onus mihi impositum sustinendum mihi largitus est: atque omnes, in hac musarum sede docentes et discentes salvos praestitit. Tu Deus O. M. cujus collata in nos beneficia grato animo agnoscamus, nobis adsis propitius, nostrisque conatibus benigne annuas, quo litterarum decus, et gloria hujus academiae in dies crescat.

De Magistratu meo, non est, quod multis dicam. Placidus mihi fuit et quietus itineris decursus propter juventutis academicae industriam discendique ardorem, et propter eorum humanitatem morum et mansuetudinem, ut adeo ex nostris civibus nemo experi-

entia didicerit, quam gravis apud nos habetur legum auctoritas et reverentia. — Omnes collegae prospera ſatis valetudine fruuntur. Venerabilis Rhoerius noster mortis periculo feliciter evaſit. Uni ex nostri ordinis viris domesticum vulnus graviſſimum inflictum novimus ac dolemus, at eundem in firmisſima persuaſione de Numine ſumma ſapientia adflictorum mortalium res moderante id praeſidii reperisſe, quo fractum animum erigat, et ad aequabilitatem conformet, id vehementer laetamur, eique tamquam praecipuum bonum gratulamur

Atque haec ſatis de rebus nostris domesticis.

Quae fuit rerum civilium converſio omnibus notum est, in qua id propius ad nos attinere intelligimus: hanc Academiam tranſiisſe in tutelam Francorum Imperatoris. Atque haec cogitatio efficit, ut te alloquar vir Excellens, qui in hac regione proxime ſummi Imperantis dignitatem tueare ac perſonam ſustineas. Tibi igitur hanc Academiam commendamus, ut Imperatori praeſenti commendasſemus, Tu hoc nomine accipias, quae ei exoptamus bona: Conſervet haec honeste parta gloria ſub novis auſpiciis, augeatur, incrementa capiat, omnibus bonis cumuletur. Quod autem haec bona ſumma voluptate atque fiducia tibi committamus vir Excellens! efficit ſingularis favor, quo litteras ac disciplinas perſequeris: animus bene-

vo-

vole adſectus erga eos, qui has colunt et ornant: peculiare illud ingenium et ſagacitas, quo perſpicias, quam magna commoda ex his redundent in hanc regionem. Tu igitur nos favere inſigniter pergas: nec committas: quo minus labores nostri in publicam utilitatem comſumpti ignorentur. Deus Te, et Illustres hujus Academiae Curatores, vestrasque familias diu praestet incolumes vobisque conſervet gratam memoriam illorum, quae contulistes et etiam nunc confertis, ut hoc palladium huic urbi conſervetur apud eos, quorum maximi interest ſua bona novisſe.

Iam laetus et lubens fasces hujus Magistratus depoſiturus ſentio quantopere vobis devinctus ſim Collegae conjunctisſimi, qui vestris conſiliis et auxiliis ſemper praesto fuistis, pro quibus grati animi ſignificationem vobis publice exhibeo.

Quid porro faciendum mihi restat: niſi ut ab Academico Senatu electum, et a ſummo Imperante in annum ſequentem confirmatum Rectorem Magnificum Virum Clarisſimum JANUM RUDOLPHUM VAN EERDE, *J. U. D.* et Hiſtoriarum Profesſorem renunciem et proclamem. Quem agnoscere, ejusque auctoritatem debita obſervantia ſuspicere omnes, jubemus.

Cathedram jam adſcendas vir Clarisſime et a me hujus magiſtratus inſignia benevole accipias.

****

Sal-

Salve Magnifice Rector, cui primus hujus Magiſtratus honorem gratulor.

Accipe fasces honoris hujus inſigria — Album Academicum — legum codicem — Sigillum utrumque — claves.

Salve iterum, vir Clarisſime. Faxit Deus O. Max. ut tuo ſub moderamine Academia ampliora usque et usque celebritatis incrementa capiat. — ut hicce praeſertim annus tibi omni ex parte ſit felix et fortunatus, et ſtudiis florentibus publicam exſpectationem pulcre ſustineat atque tueatur, vincat Academia Groningana.

DIXI.